

Roestig braamblad

natuurdagboek 13 september 2013

Hoewel augustus niet bijster nat was, integendeel, en september ook droog begon, verschijnen er op de braambladeren toch oranjebruine vlekjes. In de ondergroei van schaduwwijk, vochtig bos raken bijna alle braambladeren aangetast met deze schimmel. Het is de veelcellige braamroest *Phragmidium violaceum*. De vlekken zijn soms niet oranjebruin, ze variëren in kleur van geel tot donkerpaars.

Aan de onderkant van het blad kunnen ze nog donkerder worden, tot zwart aan toe. De kleur hangt af van het type spore; roesten zijn schimmels met een ingewikkelde levenscyclus via diverse soorten sporen. Soms komen er volstrekt verschillende waardplanten aan te pas, zoals een gras en een boom, die allebei noodzakelijk zijn voor het voortbestaan van de schimmel. Braamroest echter heeft aan braam genoeg. Braamstruiken gaan niet dood van de roest, al zullen sterk aangetaste planten wel

verzwakken. Veel bramen zijn er dan niet meer te plukken. Buiten die vochtige bossen zijn er genoeg bramen, trouwens. Ze begonnen wat later dan anders, omdat de lente en zomer laat waren, maar in de warme augustusmaand haalden ze hun achterstand in. Ik heb al heel wat bramen geplukt: dikke, sappige bramen. Douwbramen vind ik het lekkerst. Bramen plukken is in een groot deel van Nederland verboden. Bramen plukken is vruchtgebruik van andermans planten. Geen boswachter of koddebeier grijpt in als u met uw kinderen bramen plukt, bramen plukken hoort erbij in Nederland, maar officieel mag het niet. Er zijn helaas overal lieden die blindelings regels naleven, of ze nou rechts of averechts uitpakken. Zo las ik in een ingezonden brief in *Trouw* dat bramenplukkers bij Haarlem op de bon waren geslingerd. Haarlemse bramen mogen niet geplukt worden, ze moeten beschimmelen.

KOOS DIJKSTERHUIS

Bramen plukken is officieel verboden. FOTO KOOS DIJKSTERHUIS

Woestpop in Zwolle: muziek, cultuur en nog groen ook

In een groen deel van Zwolle viert Woesteland, de jongerenorganisatie van de IVN, komend weekend de eerste editie van Woestpop, een cultuur- en muziekfestival. Het podium staat aan het Zwarte Water, tussen weilanden en rietkragen. Het eten komt rechtstreeks uit de stadstuinen van boerderij De Klooienberg, waar ze biologische groenten verbouwen. Alles wat de bezoekers eten, zat twintig minuten daarvoor nog aan de plant, verzekert organisator Yannick Rol.

Er zijn optredens van onder meer De Nieuwe Stempel, Lieve Bertha en Last train to Swolla, maar bezoekers kunnen ook naar groene workshops. Op zondag leidt Loesje Nederland bijvoorbeeld een discussie over 'Jongeren en duurzaamheid in tijden van economische crisis'. Thomas Lutikholt, die Facebookpagina Wastewatchers heeft opgericht, geeft praktische tips om voedselverspilling tegen te gaan. Festivalbezoekers kunnen op het terrein ook bouwen met wilgen. Door de takken in elkaar te vlechten, hoopt bedenker Michaël Hylkema ooit een levend huis te voltooien, met verdieping.

Het festival moet zo min mogelijk energie verbruiken. Licht en geluid draaien op zonnecellen en windmolens. En op de bezoekers, want zij kunnen extra stroom opwekken door te fietsen. Op een display staat hoeveel stroom er wordt verbruikt en of er ter plekke genoeg wordt aangeleverd. Ook bij de bar staan dergelijke fietsen: trappen helpt de drankjes koelen. Yannick Rol: "Door bezoekers het gevoel te geven dat ze zelf iets doen, kunnen we de natuur ontlasten."

Op het programma staat een excursie naar de naastgelegen Stadstuinders. Transition Towns Zwolle geeft zaterdagmiddag een cursus vilten: kleine kunstwerkjes maken van resten wol. En die avond kunnen bezoekers overtollige broeken en shirts ruilen in de kledingruilwinkel.

Het festival aan de Klooienberglaan in Zwolle begint vandaag en duurt tot en met zondag. De kaartverkoop loopt via www.woestpop.nl. Een weekentticket kost 30 euro, dat is inclusief overnachting en deelname aan de workshops.

REDACTIE GROEN

In plaats van de twintig Nationale Parken moeten er negen grote komen, vindt Stefan Pasma. Pas dan valt de 'wilde natuur' te beschermen.

TEKST **Hans Marijnissen**

Negen parken, robuust en wild

Wie op de kaart kijkt, ziet direct het probleem. Kleine grillige vlekjes zijn het, door het land verspreid, met namen die niets zeggen. Ooit van Nationaal

Park De Alde Feanen gehoord?

Volgens Stefan Pasma moet het stelsel van Nationale Parken dringend worden opgeschoond. De man achter de website Ongerepte-natuur.nl en pleitbezorger van wilde gebieden in Nederland stelt voor om – deels door samenvoeging van de oude parken – tot negen nieuwe parken te komen. Die moeten veel groter zijn dan de bestaande, en beheerd worden door één organisatie. Het Rijk moet eigenaar worden en de regie voeren.

Vooraf dat laatste zal tot hoongelach leiden in de versnipperde Nederlandse natuurbeschermingswereld, maar in Pasma's voordeel spreekt dat de huidige Nationale Parken geen enkele betekenis meer hebben sinds de overheid in 2011 haar handen van deze gebieden aftrok. De provincies moeten zich in het vervolg maar met deze nationale gebieden gaan bezighouden, zei toenmalig staatssecretaris Henk Bleker. Intussen zijn de parken bestuurlijk niemandsland geworden, waarin alleen de gezamenlijke bewegwijzering een schijn van uniformiteit wekt.

Pasma wil de gebieden nieuw leven inblazen en daarvoor moeten we terug naar de kern, stelt hij. "Nederland heeft nog amper wilde natuur, is een veelgehoorde klacht, en dat klopt ook", zegt hij. "Maar wat veel mensen niet weten, is dat ons land veel potentie heeft om wilde natuur te laten ontstaan. Die kost amper iets aan beheer, het enige wat we nodig hebben is ruimte." En hij verwijst daarbij naar de natuurprojecten langs de grote rivieren, waar spontaan dynamische rivierduinen zijn gevormd en prachtige landschappen ontstonden nadat de boeren de uiterwaarden hadden verlaten.

Die processen kunnen volgens Pasma op veel meer plekken op gang worden gebracht. De natuur hoeft niet gereconstrueerd te worden zoals de natuurorganisaties nu steeds proberen, maar zal spontaan opkomen als de mens zich er niet mee bemoeit. Pasma heeft het over 'zelfredzame natuur' en die term sluit goed aan bij de 'robuuste gebieden' die de Raad voor de Leefomgeving (Rli) onlangs aan staatssecretaris

Stefan Pasma, pleitbezorger van grote parken.

'Ons Nationaal Park Weerribben-Wieden is natuurlijk prachtig, maar heeft niets met wildernis te maken'

Sharon Dijkma voorstelde.

Om tot die grote gebieden te komen, moeten de Nationale Parken de betekenis krijgen die ze oorspronkelijk hadden. Pasma verwijst naar het Amerikaanse Yellowstone National Park dat al sinds 1872 een voorbeeld is voor andere parken. Yellowstone is groot, bestaat uit ongerepte wildernis en wordt door de nationale staat beschermd. Het moet de recreatie bevorderen, flora en fauna beschermen, en de nationale identiteit uitdrukken.

"Leg die Amerikaanse blauwdruk nu eens op onze situatie", zegt Pasma. "Onze parken zijn klein en regionaal ontwikkeld. Ons Nationaal Park Weerribben-Wieden is natuurlijk prachtig, maar heeft niets met wildernis te maken. Het bestaat uit een oud landbouwsysteem." Door hun kleine schaal hebben de parken